

SENDİKALAR GEÇMİŞTE NELERİ SAVUNUYORDU? EMEK PLATFORMU PROGRAMI

Aydınlık Gazetesi, 12 Ekim 2019

Yıldırım Koç

Türkiye işçi sınıfı tarihinin önemli belgelerinden biri, 14 Temmuz 1999 tarihinde oluşturulan Emek Platformu'nun, 2001 ekonomik krizi sonrasında Kemal Derviş aracılığıyla Türkiye'ye dayatılan programın alternatifi olarak hazırladığı Emek Platformu Programı'dır.

Emek Platformu, bu tarihte, Türk-İş, Hak-İş, DİSK, KESK, Türkiye Kamu-Sen, Memur-Sen, Türkiye İşçi Emeklileri Derneği, Tüm İşçi Emeklileri Derneği, Tüm Bağ-Kur Emeklileri Derneği, TMMOB, Türk Diş Hekimleri Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Türmob'dan oluşuyordu.

Birlikte hazırlanan Emek Platformu Programı, bu örgütler tarafından çok miktarda basılarak dağıtıldı. Ancak bu programda yer alan taleplerin hayata geçirilmesi konusunda örgütlü bir çaba gösterilmedi. Bu eksikliğine karşın, Türk-İş'in de hazırlanmasına önemli katkılarda bulunduğu ve örgütüne dağıttığı bu belge, işçi sınıfının günümüze kadarki en kapsamlı ortak programı olması açısından son derece önemlidir.

Günümüzde de yol gösterici olan Emek Platformu Programı'nın bazı bölümleri aşağıda sunulmaktadır:

DEVLETÇİLİK

"Türkiye'de devletin küçültülmesi yönündeki politikalar, kamu kesimi potansiyelinin kalkınma amaçlı olarak harekete geçirilmesi önünde engel oluşturmaktadır. Sosyal devletin gelişmesi ve kalkınmanın önünün açılması için devletin küçültülmesi saplantısından vazgeçilmeli; üretim ve istihdamın önünü açacak, büyümeyi ve kalkınmayı hedefleyen politikalara dönülmelidir.

"Devletin ekonomik ve sosyal fonksiyonlarını yeniden kazanması ve geliştirmesi, Türkiye'nin geleceğini planlama yetilerini yeniden kazanmasıyla mümkündür. Özel sektör için yönlendirici, kamu sektörü için bağlayıcı plânlama, bölgesel ve sektörel bağlantıları etkin bir şekilde oluşturularak başlatılmalıdır. Planlamanın hiyerarşik her aşamasında, toplumun tüm kesimlerinin örgütsel temsilcileri aracılığıyla demokratik katılımı sağlanmalıdır.

"Ekonomik krizin hızla aşılabilmesi için iç ve kısa vadeli dış borç ödemeleri yeniden takvimlendirilmelidir..

"Kısa vadeli yabancı sermaye girişleri ve çıkışları kontrol altına alınmalıdır.

"Vergi tabanı yaygınlaştırılmalı, vergi gelirleri arttırılmalıdır. Sermaye gelirlerinin vergi gelirleri içindeki payını yükseltecek önlemler alınmalıdır. Vergi adaletini ve herkesten mali gücüne, servetine ve gelirene göre vergi alınması ilkesini sağlayacak bir vergi reformu gerçekleştirilmelidir.

"Devletin her kademesinde üretken olmayan ve kamu yararı taşımayan harcamalarda tasarrufa gidilmelidir. Kamu ihalelerinin şeffaflığını sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

"Yolsuzlukların üzerine kararlılıkla gidilmeli; siyasal sorumluları da açığa çıkarılmalıdır.

"Kayıt dışı ve yasadışı iktisadî faaliyetler önlenmelidir.

"Tarımın başta sanayi olmak üzere diğer sektörlerle organik bütünlüğünü gözetilen uzun vadeli bir planlama yapılmalıdır.

"Yaşanılan krizin ana nedenlerinden biri olan kısa vadeli yabancı sermaye girişleri ve çıkışları, vergi ve para politikası araçlarıyla kontrol altına alınmalı ve bu doğrultuda 32 sayılı kararname yeniden düzenlenmelidir.

"Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları uzun vadeye yayılmalıdır.

“Özelleştirmeler ve işten çıkartmalar derhal durdurulmalıdır. "Kaynak yaratma" adı altında ülkemizin bağımsızlığı, gelişmesi ve geleceği için stratejik önemi haiz olan savunma, ulaştırma, iletişim, enerji dağıtımı, madencilik, kentsel hizmetler, tarım vb. sektörlerdeki KİT'leri bile satmayı öngören politikalar terk edilmelidir.

“Örgütsüz ve ucuz emeğe dayalı ekonomi politikalarından vazgeçilmelidir. Tüm çalışanlara ve emeklilere insan onuruna yaraşır bir gelir sağlanmalıdır.

“Türkiye'de devletin küçültülmesi yönündeki politikalar, kamu kesimi potansiyelinin kalkınma amaçlı olarak harekete geçirilmesi önünde engel oluşturmaktadır. Sosyal devletin gelişmesi ve kalkınmanın önünün açılması için devletin küçültülmesi saplantısından vazgeçilmelidir.

PLANLI EKONOMİ

“Devletin ekonomik ve sosyal fonksiyonlarını yeniden kazanması ve geliştirmesi, Türkiye'nin geleceğini planlama yetilerini yeniden kazanmasıyla mümkündür. Devletin ekonomiye müdahale araçları güçlenmeli, ulusal egemenliğin araçları ulusötesi sermayenin denetimine sokulmamalı, yatırımcı ve üretimci sosyal devlet güçlendirilmelidir. Özel sektör için yönlendirici, kamu sektörü için bağlayıcı plânlama, bölgesel ve sektörel bağlantıları etkin bir şekilde oluşturularak başlatılmalıdır. Planlamanın hiyerarşik her aşamasında, toplumun tüm kesimlerinin örgütsel temsilcileri aracılığıyla demokratik katılımı sağlanmalıdır.

“YÖK kaldırılmalı; üniversitelerde bilimsel ve yönetsel özerklik sağlanmalıdır.

“Madencilikte planlı ulusal bir politika belirlenmeli, madencilik üretimine sadece ihracat kalemi olarak bakılmamalıdır. Yaşanan krizi atlatabilmek için madenlerimiz, üretimden pazarlanmasına kadar "boraks" örneğinde olduğu gibi kamu mülkiyetini esas alan bir anlayışla ele alınmalı, ulusal ve uluslararası sermayeye teslim edilmemeli, yeni yatırımlarla çağdaş teknolojiye kavuşturulmalıdır.

“Serbest Bölgeler kaldırılmalıdır.

“Kamu arazileri bütçe açıklarını kapatmak için, "kaynak paketi" adı altında kelepirci fiyatlarla satılmamalı; "yurttaşlarımızın eşit yararlandırılacağı düzenlemeler" için, kamu elinde tutulmalıdır. Kentsel toprak rantının kamuya geri döndürülmesi sağlanmalıdır.

“İthal edilen malları ülkemizde üretmeye, ihracatı arttırmaya yönelik yatırım projeleri teşvik edilmelidir.

VERGİ ADALETİ

“Sermaye gelirlerinin vergi gelirlerine katkısı arttırılmalıdır. Vergi adaletini ve herkesten mali gücüne, servetine ve gelirine göre vergi alınması ilkesini sağlayacak bir vergi reformu gerçekleştirilmelidir.

“Lüks tüketimden daha yüksek oranda vergi alınması sağlanmalıdır.

“Dar ve sabit gelirlilerin aleyhine olan dolaylı vergilerin (tüketim vergilerinin) vergi sistemi içindeki ağırlığı azaltılmalıdır.

“Tarıma ilişkin destekleme kurumlarının özelleştirilmesi, işlevsizleştirilmesi veya tasfiyesine yönelik IMF/Dünya Bankası programı derhal durdurulmalıdır.

“Tarımda kooperatif türü örgütlenme desteklenmeli, bu kuruluşların alım fiyatlarına kredi yoluyla desteklenmeleri sağlanmalıdır.

“Hayvancılık desteklenmelidir ve et ithali önlenmelidir. Ayrıca yok edilen çayır-meralarımızın geri kazandırılması sağlanmalıdır.

“Yabancıların ülkemizde kaçak olarak çalışmaları önlenmelidir.

“İşten çıkartmaların ekonomik kriz nedeni ile daha da yoğunlaştığı koşullarda işsizlik ödeneğine hak kazanma koşulları ile ödenek miktar ve süreleri çalışanlar lehine yeniden düzenlenmelidir. Tüm çalışanlar için iş güvencesi sağlanmalıdır.”